

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 12CoP/40/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123201538
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2123201538.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudcov: JUDr. Katarína Slováčková a Mgr. Andrea Hadnagyová, vo veci starostlivosti súdu o toho času už plnoleté dieťa: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom B. XXX, dieťa rodičov: matka - C. B., nar. XX.X.XXXX, bytom D. XX, D. a otec - E. B., nar. XX.X.XXXX, bytom F. XX, D., zastúpený: IN FORO - AYRUMYAN advokátska kancelária, s.r.o. so sídlom Uhrova 4, Bratislava - Nové Mesto, o návrhu C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, o zvýšenie výživného otca voči toho času už plnoletému A., o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 19P/13/2023-68 zo dňa 08.11.2023, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava, ako súd prvej inštancie, odvolaním napadnutým rozsudkom výrokom I. s účinnosťou od 14.3.2023 zvýšil vyživovaciu povinnosť otca voči maloletému A. tak, že otec je povinný platiť na výživu maloletého sumu 350,-eur mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred a to do 25.8.2023, príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Dižné výživné za obdobie od 14.3.2023 do 25.8.2023 vo výške 1.346,77 eur je otec povinný zaplatiť príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom III. rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a výrokom IV. zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 17P/30/2020-102 zo dňa 23.9.2020 vo výroku III. - v časti vyživovacej povinnosti otca voči maloletému A..

2. Prvoinštančný súd vec právne posúdil apl. § 62 ods. 2, 3 a 5, § 63 ods. 1, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine (ďalej aj „ZoR). Vecne dôvodil, že z citovaného ustanovenia § 78 ods.1 veta prvá Zákona o rodine vyplýva, že pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia ako aj v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je iba závažnejšia zmena pomerov, ktorou sa rozumie výrazná zmena tých okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Z citovaných ustanovení §§ 62, 63, 75 Zákona o rodine, vyplýva, že vodiacim pravidlom na určenie výšky výživného povinnému rodičovi je miera jeho vyživovacej povinnosti k dieťaťu. Je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojho rodiča. Podľa Dohovoru o právach dieťaťa má každé dieťa právo na životnú úroveň nevyhnutnú pre jeho telesný, duševný, duchovný, mravný a sociálny rozvoj. Prvoradá zodpovednosť za zabezpečenie životných podmienok nevyhnutných pre rozvoj dieťaťa nesú v rámci svojich schopností a finančných možností rodičia. V súlade s týmito právami dieťaťa Zákon o rodine vytvoril mechanizmy, ktoré majú zabezpečiť, že bude možné zistiť čo najobjektívnejšie možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodiča. Cieľom úpravy v § 63 ods. 1, 2 je práve umožniť súdu zistiť výšku zárobkových možností povinného rodiča, pokiaľ nestačí jeho potvrdenie o príjme zamestnávateľa, pretože má príjmy aj z inej než závislej činnosti. Ak je rodič zamestnaný, potom súd pri určení vyživovacej povinnosti vychádza zväčša z príjmu, ktorý mu doručí zamestnávateľ. Nemal

by sa však uspokojiť len s týmto príjmom a mal by si vyžiadať aj daňové priznanie, resp. potvrdenie daňového úradu o tom, že rodič daňové priznanie v sledovanom období nepodal. Neexistuje totiž mnoho obmedzení, ktoré by bránili mať počas pracovného pomeru aj iný príjem, a to či už z podnikania, alebo napríklad honoráre, nájmy, výnosy z cenných papierov a pod. Preto by sa súd nemal spoliehať len na tvrdenia povinného. Samozrejme, že pri hodnotení príjmu dosahovaného v pracovnom pomere súd skúma, či rodič dostáva za vykonanú prácu adekvátny príjem, a teda či práca zodpovedá jeho schopnostiam. Zákon nemôže poskytnúť ochranu špekulatívnemu správaniu povinného rodiča, ktorý bude znižovať svoj príjem za účelom stanovenia čo najnižšieho výživného. Podobne pri odseku 1 a 2 tohto ustanovenia dôvodová správa argumentuje snahou zabezpečiť dieťaťu jeho práva a viaže použitie právnej domnienky podľa ods. 1 len na prípady, kedy rodič zo špekulatívnych dôvodov vôbec nepredloží podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov, resp. ich súdu nepreukáže alebo nesprístupní. Nie je tým však dotknutá povinnosť súdu vyžiadať si podklady od daňového úradu z vlastného podnetu, keďže každé mimosporové konanie je ovládané vyhladávacou zásadou. Je povinnosťou súdu čo najobjektívnejšie zistiť skutočný stav.

3. Predpokladom pre použitie domnienky v zmysle tohto ustanovenia je kumulatívne splnenie týchto skutočností:

- vzťah rodič-dieťa
- povinný rodič má príjmy z inej než závislej činnosti,
- táto činnosť podlieha dani z príjmu
- povinný rodič nesplní povinnosť tieto príjmy preukázať alebo nesplní povinnosť predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov.

4. Ak si povinný rodič pri zisťovaní jeho zárobkových možností niektorú z týchto povinností nesplní, má súd v zmysle zákona, po zistení tejto okolnosti povinnosť prezumovať výšku mesačného príjmu povinného rodiča ako dvadsaťnásobok sumy životného minima. (JUDr. Bronislava Pavelková, PhD., Zákon o rodine, Komentár 3. vydanie, 2019, C.H.BECK)

5. V danej veci z vykonaného dokazovania je zrejmé, že od poslednej úpravy výživného v septembri 2020 uplynuli 3 roky, ktorá samotná skutočnosť je dôvodom pre zvýšenie vyživovacej povinnosti, keď maloletý vyrástol, čím sa zvýšili výdavky na zabezpečenie jeho základných potrieb ako strava, ošatenie, hygiena a pod. Okrem toho maloletý začal navštevovať strednú školu v Trnave, kde denne dochádza, v súvislosti so štúdiom má výdavky na zakúpenie oblečenia na prax do školy, keďže študuje odbor čašník. Otec maloletého, tak ako v čase poslednej úpravy výživného, je stále spoločníkom obchodnej spoločnosti E., C., spoločnosť je stále zapísaná v obchodnom registri, podľa vyjadrenia otca spoločnosť nevykazuje žiadnu činnosť, preto daňové priznania nepodal za rok 2021 ani za rok 2022. Ako v čase poslednej úpravy, i teraz otec uvádzal, že pomáha partnerke v práci, s tým rozdielom, že v čase poslednej úpravy výživného v roku 2020 uvádzal príjem 1.000,- eur mesačne, a v súčasnosti tvrdil, že nemá z tejto činnosti žiadny príjem, keď priateľka/partnerka financuje bývanie, tvrdil, že ho živí partnerka. (Od 18.9.2023 sa otec zamestnal v spoločnosti svojej partnerky, na základe uzavretého pracovného pomeru je mzda dohodnutá vo výške 87,50 eur mesačne, keď dohodnutá dĺžka pracovného času je 1 hodina denne).

6. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti, súd pri rozhodovaní o výške výživného prezumoval výšku mesačného príjmu otca ako dvadsaťnásobok sumy životného minima, čo predstavuje do 30.6.2023 sumu 4.688,40 eur (životné minimum na plnoletú fyzickú osobu od 1.7.2022 do 30.6.2023 234,40 eur; Opatrenie č. 227/2022 Z.z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o úprave súm životného minima) a od 1.7.2023 sumu 5.377,60 eur (životné minimum na plnoletú fyzickú osobu od 1.7.2023 do 30.6.2024 268,88 eur; Opatrenie č. 220/2023 Z.z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o úprave súm životného minima), keď otec v priebehu konania nepreukázal žiadny príjem, napriek tomu, že tvrdil, že spoločnosť E., C. nevykonáva žiadnu činnosť, spoločnosť nebola zrušená, dôvod otec nevysvetlil, daňové priznanie k dani z príjmov právnických osôb nepodal za rok 2021 ani za rok 2022, teda nesplnil si zákonnú povinnosť, čo takisto súdu nevysvetlil, príslušný daňový úrad na dopyt súdu uviedol, že mu nie je známe z akého dôvodu nepodal daňové priznanie. Súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že v roku 2019 spoločnosť E., C. vykázala hospodársky výsledok po zdanení bol 18.543,- eur, ako i na skutočnosť, že spoločnosť partnerky otca G., C. kde otec „vypomáha“ vykonáva rovnajú činnosť - prevádzkovanie pracovne a čistiarne, preto súd neuveril tvrdeniam otca, že spoločnosť E., C. už nebolo možné po pandémie reštartovať, pričom súd poukazuje na tú skutočnosť, že otec ako jeden so

spoločníkov (druhým spoločníkom je jeho partnerka) nevykonával žiadny právny úkon smerujúci k zániku spoločnosti, resp. prevodu obchodného podielu. Súd neuveril tvrdeniam otca, že ho živí partnerka, že pracuje brigádnicke bez vyplácania mzdy v spoločnosti, ktorá patrí partnerke, keď takýto stav je dlhodobý, trvá minimálne od roku 2021.

7. Otec poukazoval i na zdravotné problémy, ktoré mu bránia pracovať, súd má za to, že nepreukázal zníženú schopnosť vykonávať pracovnú činnosť, nakoľko správa všeobecného lekára s uvedením diagnózy nie je preukázaním zníženej pracovnej schopnosti, takýmto dokladom preukazujúcim obmedzenie pracovnej činnosti a jeho rozsah môže byť len rozhodnutie príslušného orgánu.

8. Vzhľadom na uvedené, je súd toho názoru, že určená výška výživného zodpovedá citovaným zákonným ustanoveniam, odôvodneným potrebám maloletého A. ako i zárobkovým možnosťami a schopnosťami povinného - otca. Čo sa týka vyživovacej povinnosti matky, predmetný návrh na zvýšenie výživného bol podaný iba voči otcovi, vyživovacia povinnosť matky stále trvá. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že výška výživného určená otcovi 350,- eur vôbec nepokrýva odôvodnené, skutočné výdavky maloletého, ktoré sú minimálne vo výške 402,- eur mesačne bez stravy!!!, so zabezpečením stravovania sú výdavky maloletého minimálne vo výške 600,- eur mesačne. Teda nemožno mať za to, že by nebola zohľadnená vyživovacia povinnosť matky v tom zmysle, že výživným od otca by boli úplne pokryté všetky výdavky maloletého, tak ako na to poukazoval zástupca otca.

9. Súd vyživovaciu povinnosť otca zvýšil s účinnosťou od podania návrhu, t.j. od 14.3.2023, keď v zmysle citovaného ustanovenia § 77 ods. 1 Zákona o rodine, výživné možno priznať len odo dňa začatia konania, resp. tri roky spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Vyživovaciu povinnosť otca súd zvýšil do 25.8.2023, teda za obdobie maloletosti maloletého, keď dovŕšením 18-teho roku veku maloletého dňom XX.X.XXXX skončila náhradná osobná starostlivosť. (A. v priebehu konania dňa XX.X.XXXX nadobudol plnoletosť, k návrhu sa nepripojil nakoľko dňa 28.8.2023 podal na súd návrh na zvýšenie výživného voči obojrodičom).

10. Nakoľko výživné bolo zvýšené spätne od 14.3.2023, otcovi vzniklo dlžné výživné za obdobie od 14.3.2023 do 25.8.2023 vo výške 1.346,77 eur (pomerná časť za mesiac marec 2023 a to 250,- eur / suma o ktorú bolo zvýšené výživné/ deleno 31 dní krát 18 dní = 145,16 eur + 4 mesiace - apríl 2023 až júl 2023 krát 250,- eur = 1.000,- eur + pomerná časť za mesiac august 2023 vo výške 201,61 eur / 250 eur delene 31 dní krát 25 dní/).

11. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ustanovením § 52 Civilného mimosporového poriadku, tak že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Zároveň súd s poukazom na ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine, zmenil posledné rozhodnutie súdu o výživnom.

12. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal otec v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b), v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f), písm. h) CSP a v zmysle ust. § 62 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), keď súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav vecí. Navrhovateľka odôvodnila svoj návrh výlučne tým, že ceny všetkého sa zvyšujú, čím jednoznačne poukazovala na rastúcu mieru inflácie na území SR v priebehu posledných 2 rokoch. Súd prvej inštancie v odôvodnení Rozsudku uviedol, že „Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je iba závažnejšia zmena pomerov, ktorou sa rozumie výrazná zmena tých okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom.“, uvedené však už neaplikoval na tento prípad.

13. K existujúcej inflácii uviedol, že predmetný nárast cien súvisiaci s infláciou poznamenal každú osobu žijúcu na území SR a teda aj otca (ako aj všetkých povinných v SR) a nie len syna a navrhovateľku (resp. všetkých oprávnených v SR) ako sa navrhovateľka mylne domnieva. V tomto smere poukazuje na rozsudok Okresného súdu Bratislava V pod č. k.: 72Pc/7/2022 – 92, v ktorom konajúci súd uviedol, že „Poukázanie na infláciu, a tým zvýšenie cien všetkých položiek, ktoré odporca platí je argument, ktorým by sa dalo argumentovať v prospech navrhovateľa aj odporcu a sám o sebe nezakladá zmenu pomerov rozhodnú pre úpravu výživného len na jednej strane.“ V zmysle vyššie uvedeného je zrejmé, že inflácia sama o sebe nie je zmena pomerov odôvodňujúca možnosť zmeniť rozhodnutia o výživnom. Súd prvej inštancie považoval za oprávnené výdavky aj výdavky syna, ktoré nepredstavujú výdavky na odôvodnené potreby syna, v zmysle právnej úpravy platnej na území

SR. Výdavky uvádzané navrhovateľkou ako napr. pravidelná letná a zimná dovolenka (a náklady s tým spojené), autoškola, počítač za 1.750,- a vreckové vo výške 225,- eur/mesačne (pričom všetky odôvodnené potreby syna sú napĺňané mimo predmetného vreckového a toto je dávanie navrhovateľkou synovi len na základe jej svojvôle + vreckové v takejto výške nedostávajú ani len deti v bežných riadne fungujúcich rodinách a nie syn rodičov, ktorí nie sú schopní riadne finančne zabezpečiť ani len samých seba) nie je možné považovať za výdavky na odôvodnené potreby syna a taktiež nemôžu predstavovať dôvody na zvýšenie výživného z dôvodu zmeny pomerov, nakoľko výdavky tohto charakteru sú skôr nadštandardom neodzrkadľujúcim momentálnu životnú úroveň rodičov odporcu, ktorú odporca ako ich syn spoločne s nimi zdieľa. K predmetnému počítaču uviedol, že podľa ceny (ktorá patrí medzi vyššie v sortimente počítačov) je viac ako zrejmé, že sa jedná o (pravdepodobne herný) počítač vyšších štandardov a výkonu, ktorý značne prevyšuje potreby dištančného vyučovania (spustenie programu online meetingu ako ZOOM alebo podobne), takéto počítače sú používané buď profesionálnymi hráčmi alebo profesionálnymi grafikmi a architektmi, ktorý potrebujú na svoju prácu výpočtovú silu takto drahého počítača. Počítač potrebný pre potreby dištančného vyučovania sa dá zabezpečiť aj za 200 – 300 eur. Zvýšenie výživného po 3 rokoch o 350 % bez riadneho odôvodnenia a dôvodu (pravdepodobne ani s ním) nemôže byť spravodlivo priznané a takýto návrh nemôže požívať ani právnu ochranu.

14. Súd prvej inštancie v odôvodnení Rozsudku vypočítal, že odhadované mesačné výdavky na syna sú vo výške 402,- eur, so zabezpečením stravovania 600,- eur. Do sumy výdavkov súd prvej inštancie zarátal aj vreckové pre syna vo výške 225,- eur, ktoré však nie je možné v tomto prípade považované za výdavky na odôvodnené potreby syna, nakoľko ide o nadštandardný výdavok syna. V súvislosti s uvedeným je zrejmé, že oprávnené/odôvodnené mesačné výdavky na syna predstavujú sumu vo výške 375 eur (podľa výpočtu súdu prvej inštancie 600 – 225). Súd prvej inštancie v odôvodnení Rozsudku uvádza, že od pôvodného rozhodnutia uplynuli 3 roky, čo je dôvodom na zvýšenie výživného. K predmetnému tvrdeniu uviedol, že ani uplynutie 3 rokov samo o sebe nezakladá dôvod na zmenu rozhodnutia o výživnom, čo vyplýva zo súdnej praxe a judikatúry. Konajúci súd ďalej uvádza, že syn vyrástol, čím sa zvýšili jeho výdavky na stravu a ošatenie. Toto tvrdenie je pri veku syna taktiež čistý nezmysel, nakoľko je syn už dávno po začatí puberty. Je všeobecne známe, že 15 ročný chalan spotrebuje približne rovnako veľa jedla ako 18 ročný, nakoľko je stále v tej istej fáze vývinu. Jediný rozdiel môže byť, že mu chutí niečo iné ako pred 3 rokmi objem však zostáva rovnaký. Rovnaký prípad je aj oblečenie, kedy 15 ročný chalan, rovnako ako 18 ročný už nakupuje oblečenie pre dospelých a teda je zrejmé, že tie iste nohavice stoja rovnako vo veľkosti 36 ako vo veľkosti 44 (tenisky, trička detto). Je pravdou, že syn začal navštevovať novú školu, avšak s takouto zmenou školy podľa verejne dostupných údajov nie sú spojené žiadne pravidelné extra výdavky, ktoré by neboli prítomné aj pri zmene ročníka na pôvodnej škole. Syn dochádzal do pôvodnej školy mimo obec, v ktorej býva rovnako ako dochádza aj teraz na strednú školu a teda v dochádzaní taktiež nedošlo k zmene. K zmene v dochádzaní do školy však došlo podľa tvrdení navrhovateľky v tom, že stredná škola teraz synovi zabezpečuje prepravu a tým pádom synovi odpadli výdavky na prepravu do školy, s ktorými sa počítalo v pôvodnom rozhodnutí. Jediný rozdiel môže predstavovať prípad kedy odborná škola vyžaduje určité špeciálne pomôcky, v prípade čašníka ide rovnošatu, avšak aj v takomto prípade sa táto suma (výdavok) na viac pohybuje v max. 200,- eur ročne a nie 250 eur,- mesačne.

15. Súd prvej inštancie nesprávne a protiprávne použil na tento prípad aj právnu fikciu podľa ust. § 63 ods. 1 ZR, v zmysle ktorej prezumoval výšku mesačného príjmu otca na sumu 4.688,40 eur. V súvislosti s vyššie uvedenou právnou fikciou konajúci súd v odôvodnení Rozsudku uviedol, že „otec v priebehu konania nepreukázal žiaden príjem“, čo však nie je pravda. Otec predložil jeho pracovnú zmluvu a taktiež sám uviedol, že je spoločníkom v spoločnosti: E., C. (podiel 50 %) (ďalej len „spoločnosť“), pričom uviedol, že spoločnosť má od roku 2021 zisky a je de facto nefunkčná, nakoľko ju položila pandémia COVID 19 a teda zo spoločnosti nemá aktuálne žiadne príjmy.

16. Konajúci súd ďalej uvádza, že otec nevysvetlil prečo daňové priznanie k dani z príjmov právnických osôb za spoločnosť nepodal za rok 2021 ani za rok 2022, teda nesplnil si zákonnú povinnosť a takisto súdu nevysvetlil prečo príslušný daňový úrad na dopyt súdu uviedol, že mu nie je známe z akého dôvodu nepodal daňové priznanie. K predmetnému tvrdeniu uviedol, že k takémuto tvrdeniu mohlo prísť jedine z dôvodu neznalosti skutkového stavu predmetného prípadu. Otec je spoločníkom spoločnosti, s podielom 50 % na základnom imaní spoločnosti. Otec nie je a ani nikdy nebol konateľom spoločnosti. Za spoločnosť podľa príslušných právnych predpisov platných na území SR koná výlučne konateľ, pričom spoločník výlučne v pozícii spoločníka za spoločnosť konať nemôže. Je teda viac ako zrejmé,

že otec nemal ako podať predmetné daňové priznania. Predložil v priebehu konania všetky doklady preukazujúce jeho príjem, ktoré má reálne k dispozícii (ako fyzická osoba a ako spoločník spoločnosti) a že nedochádza k špekulatívnemu nepredloženiu dokladov/nepodaniu daňového priznania zo strany otca, tak ako sa nesprávne domnieva súd prvej inštancie. K podaniu daňového priznania za spoločnosť ani k jeho vypracovaniu otec ako spoločník prístup nemá a nemôže ísť na škodu otca, že si tretia osoba nespĺnila jej dané zákonné povinnosti. Predmetnú fikciu nie je možné aplikovať na predmetný prípad. V prípade, že konajúci súd nebol schopný preveriť tvrdenie otca o nulových ziskoch spoločnosti, tak mal postupovať podľa toho čo mal v konaní za preukázané, nakoľko fikcia mesačného príjmu vo výške 4.688,40 eur je úplne mimo reality a značná nespravodlivosť voči otcovi. Je zrejme, že je nespravodlivé a nezákonné aby bola otcovi (ktorý je v obdobných majetkových pomeroch ako matka) určená vyživovacia povinnosť vo výške 350,- eur a matke 36,80 eur, pričom oprávnené/odôvodnené mesačné výdavky na syna (vypočítane súdom v priebehu konania) predstavujú sumu vo výške 375 eur. Súd prvej inštancie sa v rozsudku riadne nevysporiadal s viacerými tvrdeniami a dôkazmi otca ako napríklad zlý zdravotný stav otca, pre ktorý si nevie nájsť riadnu prácu. Konajúci súd sa taktiež riadne nevysporiadal ani so skutočnosťou, že došlo k značnej zmene pomerov aj na strane otca, kde oproti pôvodnému rozhodnutiu sa majetkové pomery značne zhoršili, jeho reálny príjem je 1/10 oproti stavu pri pôvodnom rozhodnutí, čo zapríčinilo, že otec ostal so svojimi vlastnými výdavkami odkázaný na pomoc tretej osoby (jeho priateľky). Otec bol v konaní jediný, kto predkladal dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, navrhovateľka v priebehu celého konania nepredložila ani len jediný listinný dôkaz na preukázanie svojich tvrdení (najmä na preukázanie výdavkov syna). Navrhovateľka neosvedčila ani len jednu z jej strany tvrdých skutočností a teda v konaní nebola riadne preukázaná ani skutočnosť, že by syn navštevoval školu, že by užíval nejaké lieky/vlákninu, futbal, atď... de facto v konaní nebol riadne preukázaný ani len jeden výdavok syna a konajúci súd napriek tomu uveril každému jednému dôkazom nepodloženému tvrdeniu navrhovateľky, avšak tvrdeniam otca riadne preukázaným listinnými dôkazmi neuveril.

17. Rozsudok ako rozhodnutie súdu prvej inštancie je rozhodnutím výlučne arbitrárnym, pričom predmetné rozhodnutie otec považuje za taký rozsudok, ktorý je založený výlučne na svojvôli a ľubovôli súdu a neopierajúci sa o platnú právnu úpravu. Otec taktiež poukazuje na princíp právnej istoty, ktorý je jasne sformulovaný v čl. II ods. 2 CSP. Súd je povinný vyrovnať sa so všetkými argumentmi účastníkov konania, ktoré by mohli, resp. sú spôsobilé mať vplyv na rozhodnutie vo veci a teda uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie niektorých argumentov. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok Okresného súdu Trnava zo dňa 08.11.2023 pod č. k. 19P/13/2023 – 68 v celom rozsahu zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie a otcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

18. Kolízny opatrovník k odvolaniu otca oznámil, že sa plne stotožňuje s rozhodnutím prvostupňového súdu, preto odporúča odvolaciemu súdu predmetný rozsudok v celom rozsahu potvrdiť.

19. K odvolaniu otca sa vyjadrila navrhovateľka tak, že medzičasom išla do dôchodku a nemá prostriedky na zvýšené náklady na A.. Všetko čo uviedla na súde je pravda, na rozdiel od jeho otca, ktorý len klamal, vyhýbal sa plateniu a zodpovednosti. Otec celý život nikde legálne nepracuje a má na právnik, ktorý stojí viac ako alimenty, ktoré má doplatiť. Počas tejto doby si človek trpiaci chorobou, ako sa prezentuje kúpil najnovší Mercedes, ktorý samozrejme nie je napísaný na jeho meno. Chlapec, jeho syn, dovŕšil 18 rokov, chodí do školy, neposiela mu ani 100,- eur, ani ho nevidel, neoslovil, nezavolať. Jediné, čo na neho platí, je odobratie vodičského oprávnenia, nie je mu na nič, keď nemá vozidlo. Všetko čo uvádza ohľadne seba a platenia je klamstvo. Má príjem z pracovne, rozváža čisté prádlo zákazníkovi, čo jeho priateľka vyperie.

20. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok - ďalej len „Civilný mimosporový poriadok“), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané v zákonnej lehote (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku - ďalej len „Civilný sporový poriadok“), oprávnenou osobou - otcovi (§ 359 Civilného sporového poriadku a § 7 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku a § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie bez viazanosti dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie

vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie a nové rozhodnutie.

21. Predmetom konania je návrh starej matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na v tom čase maloletého A. zo sumy 100 eur na 350 eur mesačne s účinnosťou od podania návrhu.

22. Predmetom odvolacieho konania je bez ohľadu na rozsah a odvolacie dôvody preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým zvýšil vyživovaciú povinnosť otca na toho času už plnoletého A. z doterajšej sumy 100 eur mesačne na sumu 350 eur mesačne s účinnosťou od 14.03.2023 do 25.08.2023, určil, že dlžné výživné za obdobie od 14.03.2023 do 25.08.2023 v sume 1.346,77 eur je otec povinný uhradiť do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava, č.k. 17P/30/2020-102 zo dňa 23.09.2020 v časti vyživovacej povinnosti otca voči maloletému A. a rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

23. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo účastníka konania, resp. strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením práva a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou sporu), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (bližšie pozri rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03, či sp. zn. III. ÚS 60/04 - H.). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997, či rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko a Hiro Balani c. Španielsko, oba z 9. decembra 1994, Annuaire, séria A č. 303 A a č. 303 B).

24. Podľa § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

25. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť účastníkovi konania, resp. sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces.

26. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

27. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

28. Podľa § 37 CMP, súd si môže osvojiť zhodné skutkové tvrdenia účastníkov, ak nemá pochybnosti o ich pravdivosti, len ak nie sú v rozpore s vykonaným dokazovaním.

29. Odvolací súd dodáva, že mimosporové konania sú ovládané vyhľadávacím princípom (tzv. materiálne konania), na čo nová právna úprava (CMP) reagovala ustanoveniami, ktoré poskytujú súdom dostatočný priestor na to, aby zistili stav veci. Súd preto „musí“ iniciatívne zasahovať do konania, najmä do dokazovania, čím na seba preberá významnú mieru dôkaznej iniciatívy. Keďže jedným z najdôležitejších princípov mimosporového konania je princíp ochrany verejného záujmu (čl. 1 CMP),

súdy uplatňujú aj iné metódy konania než v sporovom konaní (napr. súd môže konať z úradnej povinnosti, uplatňuje sa v širšej miere vyšetrovací princíp, princíp oficiality, princíp materiálnej pravdy a pod.). Proces dokazovania ovláda vyšetrovacia zásada a súd je oprávnený vykonať aj dôkazy, ktoré nenavrhl účastníci konania (sleduje sa tým potreba zistenia „skutočného“ stavu vecí, ktorý bude určujúcim pre vydanie rozhodnutia). Na postup vykonávania dôkazov sa subsidiárne aplikuje CSP.

30. Podľa § 62 ods. 1 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

31. Podľa § 62 ods. 2, 5 ZoR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností a možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

32. Podľa § 75 ods. 1, veta prvá ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

33. Podľa § 78 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery.

34. Zmenu pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine možno definovať ako stav odlišný od stavu, ktorý bol rozhodujúci pri predchádzajúcom rozhodovaní. Zásadne musí ísť o zmenu závažnejšieho charakteru, teda o zmenu podstatnú a trvalú. Ak je pred súdom takáto zmena pomerov preukázaná či na strane oprávneného dieťaťa alebo povinných rodičov, je opodstatnený záver súdu pre zvýšenie, resp. zníženie výživného.

35. Podstatná zmena pomerov musí byť v súdnom konaní dostatočne preukázaná, a preto je súd povinný podrobne skúmať pomery na strane účastníkov konania v čase pôvodného rozhodnutia o výživnom a porovnať ich s aktuálnymi pomermi. Povinnosťou súdu je predovšetkým podrobne porovnať zmenu odôvodnených potrieb na strane dieťaťa vo vzťahu k primeranosti určeného výživného, životnej úrovne rodičov s poukazom na vek, zdravotný stav, pravidelné, ako aj náhodné výdavky dieťaťa v súvislosti so školskou dochádzkou, zdravotnou starostlivosťou, ako aj jeho kultúrnymi, športovými a inými voľnočasovými aktivitami. Rovnako na strane povinných osôb musí súd preukazovať ich aktuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery za účelom ich porovnania s pomermi v čase ostatného rozhodovania. Taktiež zisťuje, či došlo k zmene pomerov v súvislosti s počtom vyživovacích povinností, osobných pomerov, zdravotného stavu. Majetkové pomery treba posudzovať komplexne, nakoľko zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu, a jednak jeho životný štandard, ktorým sa navonok prezentuje.

36. Pri zmene pomerov je nutné prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré majú podstatný vplyv na posúdenie výšky vyživovacej povinnosti, a ktoré sa závažnejším spôsobom prejavili v pomeroch účastníkov konania v porovnaní s ich pomermi v čase ostatnej úpravy. Musia byť spoľahlivo zistené okolnosti rozhodujúce pre pôvodne stanovené výživné a okolnosti rozhodujúce pre stanovenie výživného v čase, keď sa rozhoduje o novej úprave.

37. Z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd Trnava rozsudkom č.k. 17P/30/2020-102 zo dňa 23.9.2020, zveril maloletého A. B. do náhradnej osobnej starostlivosti C. B. (starej matky maloletého), rodičom maloletého uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého na účet príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a to otcovi sumou 100,- mesačne a matke sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované dieťa, zároveň súd upravil styk otca s maloletým A.. Z odôvodnenia rozhodnutia a obsahu súdneho spisu vyplýva, že otec maloletého žil v tom čase v D. s priateľkou, bol spoločníkom obchodnej spoločnosti E., C., prevádzkoval so svojou partnerkou čistiareň odevov a práčovňu, uvádzal príjem 1.000,- eur mesačne, na výške výživného 100,- eur sa dohodol s navrhovateľkou C. B.. V rozhodnutí súd uvádzal, že matka maloletého je nevylicovaná alkoholička, v tom čase žila s priateľom v D., nepracovala zo zdravotných dôvodov a z dôvodov problémov s alkoholom. Maloletý A. v čase ostatného rozhodnutia navštevoval 9. ročník Základnej školy v B..

38. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vychádzal z príjmu otca ako dvadsaťnásobok sumy životného minima, čo predstavuje do 30.6.2023 sumu 4.688,40 eur (životné minimum na plnoletú fyzickú osobu od 1.7.2022 do 30.6.2023 234,40 eur; Opatrenie č. 227/2022 Z.z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o úprave súm životného minima) a od 1.7.2023 sumu 5.377,60 eur (životné minimum na plnoletú fyzickú osobu od 1.7.2023 do 30.6.2024 268,88 eur; Opatrenie č. 220/2023 Z.z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o úprave súm životného minima), keď otec v priebehu konania nepreukázal žiadny príjem, napriek tomu, že tvrdil, že spoločnosť E., C. nevykonáva žiadnu činnosť, spoločnosť nebola zrušená, dôvod otec nevysvetlil, daňové priznanie k dani z príjmov právnických osôb nepodal za rok 2021 ani za rok 2022, teda nesplnil si zákonnú povinnosť, čo takisto súdu nevysvetlil a príslušný daňový úrad na dopyt súdu uviedol, že mu nie je známe z akého dôvodu nepodal daňové priznanie.

39. Ako vyplýva z obsahu spisu, sám otec tvrdil, že daňové priznanie zo strany spoločnosti E., C. nebolo podané z dôvodu, že nevykazuje žiadnu činnosť (aj keď otec ako jeden so spoločníkov (druhým spoločníkom je jeho partnerka) nevykonával žiadny právny úkon smerujúci k zániku spoločnosti, resp. prevodu obchodného podielu a súdu predložil Pracovnú zmluvu zo 17.09.2023, ktorú súd prvej inštancie nevyhodnotil. Súd sám si vyžiadal z daňového úradu daňové priznanie spoločnosti E., C., za roky 2021 a 2022, ktorý uviedol, že spoločnosť daňové priznanie nepodala, avšak nevie z akého dôvodu. Je možné z uvedeného uzavrieť, že otec si voči súdu splnil povinnosť, pretože pokiaľ daňové priznanie podané nebolo, nemal aké predložiť, navyše sám predložil pracovnú zmluvu, ktorou sa súd prvej inštancie nezaoberal. Súd prvej inštancie poukazoval na skutočnosť, že v roku 2019 spoločnosť E., C. vykázala hospodársky výsledok po zdanení bol 18.543,- eur, ako i na skutočnosť, že spoločnosť partnerky otca G., C. kde otec „vypomáha“ vykonáva rovnajú činnosť - prevádzkovanie práčovne a čistiarne a preto súd neuveril tvrdeniam otca, že spoločnosť E., C. už nebolo možné po pandémie reštartovať a neuveril tvrdeniam otca, že ho živí partnerka, že pracuje brigádnicky bez vyplácania mzdy v spoločnosti, ktorá patrí partnerke, keď takýto stav je dlhodobý, trvá minimálne od roku 2021. V takom prípade by sa mal vysporiadať s tým, či v danom prípade nie je možné vychádzať z princípu potenciality, teda aký potenciálny príjem by otec vzhľadom na svoje možnosti a schopnosti mohol dosahovať. Súd prvej inštancie v uvedenom smere nevykonával potrebné dokazovanie. Pri uplatnení „princípu potenciality“ príjmov osoby povinnej platiť výživné súd prihliada na skutočné (faktické) príjmy povinného a aj z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Súd prvej inštancie uvedené vôbec nevyhodnotil.

40. Dôvodnou bola námietka otca aj v tom, že súd sa nevysporiadal s tým, či tvrdené výdavky starej matky boli a sú vynakladané a či ide o oprávnené a primerané výdavky na A.. V bode 21 svojho rozhodnutia konštatoval výdavky A. minimálne vo výške 600 eur mesačne, ktoré v rozsahu 402 eur mesačne rozviedol v bode 13. svojho rozhodnutia, avšak hoci ich otec nenamietal, je dôležité sa s nimi vysporiadať a posúdiť, či ide o oprávnené výdavky, či sú primerané a v akom rozsahu a charaktere sa zmenili oproti výdavkom, ktoré boli na strane maloletého pri ostatnom rozhodovaní. Odvolací súd sa však nestotožňuje s argumentáciou otca v tom, že na 15 ročného chlapca sú výdavky približne rovnaké ako na 18 ročného pokiaľ ide jedlo a oblečenie. Pokiaľ ide o 18 ročného chlapca, tento môže mať iné stravovacie návyky, iné záujmy ako 15 ročný, čo v konečnom dôsledku má vplyv na charakter a aj výšku jeho výdavkov.

41. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil prekážky na strane otca riadne sa zamestnať, na ktoré poukazoval otec A. a jeho zdravotný stav, avšak v prejednávanej veci na základe vyššie opísaných záverov nemožno vyvodiť, že by súd prvej inštancie posudzoval vec dôsledne, a že by tomu dostatočne prispôbil i postup pri dokazovaní potrebný pre prijatie záverov o zvýšení výživného otca na A. do doby dosiahnutia jeho plnoletosti.

42. Odvolací súd opäť zdôrazňuje, že mimosporové konanie je typické dominanciou princípu oficiality a princípu materiálnej pravdy. Tieto vyžadujú od súdu, aby zistil skutočný stav veci, teda v rámci dokazovania sa nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje sa vyšetrovací, resp. vyhľadávací princíp civilného procesu. Preto je súd povinný vykonať dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhlí, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

43. S prihliadnutím na uvedené mal odvolací súd za to, že odvolacie námietky otca toho času už plnoletého A. sú opodstatnené, keďže súd prvej inštancie nevykonal dostatočné dokazovanie potrebné pre prijatie záverov o zvýšení výživného na 350,- eur mesačne. V súhrne sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania).

44. Preto z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP.

45. Úlohou súdu prvej inštancie bude potrebné zistiť dôkladne majetkové pomery otca, posúdiť jeho možnosti a schopnosti s ohľadom na už vyššie uvedené, jeho výdavky súvisiace so životnými nákladmi, zistiť príjmy a výdavky spoluzijúcich osôb. Pri uplatnení princípu potenciality je v danom prípade potrebné uviesť výšku príjmu, ktorý by otec mohol dosahovať, a ktorý by sa aplikoval bez ohľadu na aktuálny príjem. Zároveň je nutné sa vysporiadať aj s pracovnou zmluvou predloženou súdu. Je potrebné zistiť skutočné výdavky A., posúdiť ich odôvodnenosť a výšku a napokon ich aj porovnať s výdavkami, ktoré mal pri ostatnom rozhodovaní o výživnom. Súd sám môže vykonať dokazovanie nielen ohľadom príjmu otca, tiež ohľadom jeho majetkových pomerov, prípadne aj ďalšie relevantné skutočnosti, pokiaľ vziđu z vykonaného dokazovania, vysporiada sa s argumentáciou účastíkov, následne porovná zmenu pomerov tak na strane tohto času už plnoletého A. ako aj otca, ktoré nastali od ostatného rozhodnutia a vyhodnotí výšku vyživovacej povinnosti v kontexte aj s vyživovacou povinnosťou matky, hoci nie je účastníčkou konania a svoje rozhodnutie náležite odôvodní tak, aby spĺňalo kritéria riadneho a preskúmateľného rozhodnutia podľa § 220 ods. 2 CSP. V novom rozhodnutí rozhodne tiež o trovách odvolacieho konania.

46. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (391 ods. 2 CSP).

47. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Trnave, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

a) ktorému súdu je určené,

b) kto ho robí,

c) ktorej veci sa týka,

d) čo sa ním sleduje a

e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1 000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).